

СИМОНОК Валентина Петрівна
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри іноземних мов № 1
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Головною характерною ознакою навчання іноземній мові у ВНЗ немовного профілю є його професійна орієнтованість, яка ґрунтується на врахуванні потреб тих, хто навчається. За відсутності мовленнєвого середовища у немовному ВНЗ невинуваті ситуації спілкування іноземною мовою виникають дуже рідко. Більшість ситуацій викладач створює штучно.

Визначною тенденцією у викладанні іноземних мов є реалізація комунікативно-го підходу. Під комунікацією розуміється процес усного/ письмового спілкування, суть якого полягає в обміні інформацією та її оцінюванні. Комунікативно-орієнтоване навчання передбачає формування у студентів комунікативної компетенції, яка вважається сформованою, якщо майбутній фахівець використовує іноземну мову, щоб самостійно отримувати і розширювати свої знання і досвід.

Як вважає більшість фахівців, саме формування комунікативної компетенції є основною метою вивчення іноземної мови у вищому навчальному закладі, всі інші цілі (освітня, виховна, розвиваюча) реалізуються в процесі здійснення цієї головної мети. Комунікативний підхід передбачає навчання спілкуванню і формування здатності до міжкультурної взаємодії.

Щодо методів викладання іноземних мов це означає поступове усвідомлення викладачами та методистами переваг інтерактивних методик та технологій викладання, у яких закладено розвиваючий потенціал. Саме інтерактивні технології навчання іноземним мовам створюють необхідні передумови як для розвитку мовленнєвої компетенції студентів, так і для формування умінь приймати колективні та індивідуальні рішення з метою виховання активних громадян суспільства.

У процесі реалізації інтерактивного методу на практичних заняттях з іноземної мови необхідно пам'ятати, що його базовим принципом є принцип колективної взаємодії, згідно з яким досягнення студентами комунікативних цілей відбувається через соціально-інтерактивну діяльність: дискусії та обговорення, діалоги та рольові ігри, імітації, імпровізації та дебати. Під час такої діяльності забезпечується позитивний вплив колективу на особистість кожного студента, формуються сприятливі взаємовідносини у навчальній групі.

На сучасному етапі реалізація будь-яких інноваційних підходів та технологій навчання викладання іноземної мови неможлива без постійного підвищення майстерності викладача-педагога. Творче відношення та новаторство педагога стають можливими лише за умови усвідомлення ним себе не тільки викладачем-носієм

певної інформації, а вченим-дослідником. Для якого важливим є вміння не лише давати відповіді на запитання, а й ставити запитання та спонукати студентів до самостійного пошуку відповіді.

Аналіз педагогічної та методичної літератури свідчить, що у сучасній теорії проблемного навчання існує тенденція виокремлення двох типів проблемних ситуацій: 1) психологічні, пов'язані зі студентами, та 2) педагогічні, що стосуються викладачів.

Проблемний підхід розвиває творче мислення та стимулює таку діяльність студентів як: обговорення, слухання інших думок, обґрунтування власної думки, компроміс з іншим, пошук не одного, а декількох варіантів вирішення проблеми, праця в парах та групах.

Спільна соціально-інтерактивна діяльність дозволяє кожному студентові максимально проявити свої інтелектуальні та творчі здібності, заохочує до самостійності та ініціативності в ухваленні рішень. Отже, інтерактивна діяльність поєднує співробітництво мовленнєвих партнерів та керованість дій студентів з боку викладача, передбачає відмову від стандартних шляхів вирішення комунікативних завдань, забезпечує інтенсивну мовленнєву практику студентів у відносно вільній творчій атмосфері.

Однією з найбільш поширених інноваційних технологій є метод проектів, який розглядають як цілісну педагогічну систему. Основою цієї системи є побудова навчання на творчому засвоєнні знань у процесі самостійної індивідуальної або групової діяльності тих, хто навчається, для виконання значущого завдання, що лежить в межах їх інтересів, з обов'язковою презентацією результату. Проектна технологія навчання якнайбільше відповідає сучасним вимогам, що стоять перед навчанням професійно орієнтованого спілкування іноземною мовою.

Технологія проектів передбачає передусім уміння адаптуватись до умов життя людини, які швидко розвиваються. Уміння користуватись методом проектів – показник високої кваліфікації викладача, його прогресивної методики навчання й розвитку студентів.

Згідно з теорією та практикою метод проектів завжди орієнтований на самостійну діяльність студента – індивідуальну, парну чи групову, яку вони виконують протягом визначеного часу.

Виконуючи проекти, студенти вчаться самостійно приймати рішення, брати на себе відповідальність за їх реалізацію. Студент стає рівноправним учасником спільної діяльності з викладачем, відповідаючи за свої успіхи, невдачі та недоліки. Він сам аналізує кожен крок свого навчання, визначає свої недоліки, шукає причини виникнення труднощів, знаходить шляхи виправлення помилок.

Використання інноваційних технологій на практичних заняттях з іноземної мови, на наш погляд, підвищують вимоги не лише до рівня володіння мовою студентів, а й до викладачів, роль яких змінюється і стає ще більш важливою.

УДК 343.163

ББК 67.99

В 43

Організаційний комітет:

Якимчук М.К. (голова), Нітенко О.В., Барандич С.П.,

Гоменюк В.С., Микитенко В.В., Рудь Н.Г.

Викладання іноземних мов для працівників правоохоронних органів та В 43 сектору безпеки: матеріали міжвузівського методичного семінару (12 жовтня 2017 року). – К.: Національна академія прокуратури України, 2017. – 102 с.

ISBN 978-617-7500-27-7

У збірнику матеріалів міжвузівського методичного семінару «Викладання іноземних мов для працівників правоохоронних органів та сектору безпеки» вміщено виступи й тези його учасників. Захід, що відбувся 12 жовтня 2017 року в Національній академії прокуратури України, було організовано з метою об'єднання зусиль викладачів іноземних мов у вищих навчальних закладах, що здійснюють підготовку особливих категорій слухачів – працівників правоохоронних органів, спеціальних служб та сектору безпеки України, для покращення методики викладання іноземних мов; обговорення та вироблення новітніх методичних прийомів у викладанні іноземних мов; обміну практичним досвідом навчання усіх видів мовленнєвої діяльності; ознайомлення із зарубіжним досвідом викладання іноземних мов для вказаних категорій слухачів.

УДК 343.163

ББК 67.99

Матеріали друкуються в авторській редакції з незначними коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ тощо несуть автори.